

นักวิชาการเตรียมสอบราชการ

e-Book

จัดทำโดย นักวิชาการเตรียมสอบข้าราชการ

คู่มือเตรียมสอบ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

(กรมชลประทาน)

เนื้อหาประกอบด้วย

2560

- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ กรมชลประทาน
- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ นักวิเคราะห์นโยบาย
- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- แนวข้อสอบ

จำหน่าย e-book, mp3, video

คู่มือเตรียมสอบราชการ คู่มือสอบท้องถิ่น นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชุมชน นักพัฒนาชุมชน ปลัดอำเภอ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

e-Book

259.-

ขอบเขตเนื้อหา

ส่วนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ กรมชลประทาน

ประวัติความเป็นมาของกรมชลประทาน	5
สัญลักษณ์ กรมชลประทาน	6
กฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการของกรมชลประทาน	8
ข้อมูลด้านชลประทานของประเทศไทย	16
การพัฒนาชลประทาน	17
แผนยุทธศาสตร์กรมชลประทาน พ.ศ. 2560 – 2564	18
วิสัยทัศน์	18
พันธกิจ	18
ประเด็นยุทธศาสตร์	18
ค่านิยมองค์กร	18
แผนที่ยุทธศาสตร์	21
ประเด็นยุทธศาสตร์กรมชลประทาน พ.ศ. 2560 – 2564	21

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับกรมชลประทาน

เขื่อน	35
ฝาย	39
อ่างเก็บน้ำ	40
ดินสำหรับการชลประทาน	40
การใช้น้ำของพืช	47
การให้น้ำแบบฉีดฝอย	48
การให้น้ำทางผิวดิน	48
การให้น้ำทางใต้ดิน	53
การให้น้ำแบบหยด	55
การส่งน้ำชลประทาน	56
การระบายน้ำ	58
พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546	64
พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 5) พ.ศ.2530	82
แนวข้อสอบพระราชบัญญัติน้ำบาดาลพ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 254697	

ส่วนที่ 3 ความรู้เฉพาะตำแหน่ง

นโยบาย	106
แผน (Plan)	117
โครงการ (Program)	140
การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	153
กระบวนการของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	153
การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ตามแนวทางของสำนักงาน ก.พ.ร.	154
การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์	170
แนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ	172
ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์	183
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณ	183

งบประมาณแผ่นดิน	202
แนวความคิดในการจัดทำงบประมาณแผ่นดิน	213
เทคนิคในการวิเคราะห์งบประมาณแผ่นดิน	215
งบประมาณแบบวางแผนวางโครงการ	221
การติดตามประเมินผลโครงการ (Program Evaluation)	235
การวิจัยและการพัฒนาระบบงาน	251
การวิจัย	251
การบริหารการพัฒนา	258

ส่วนที่ 4 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	262
กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)	265
นโยบายของรัฐบาล	268
พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558	290
แนวข้อสอบพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558	302
แนวข้อสอบ วิเคราะห์นโยบายและแผน	307

ประวัติความเป็นมา

นาย เย โสมัน วันเตอร์ ไฮเด ได้ทำรายงานเสนอเห็นควรให้สร้างเขื่อนทดน้ำปิดกั้นแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดชัยนาท ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง"กรมทดน้ำ"ขึ้น แทนกรมคลอง เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2459 และทรงแต่งตั้ง นายอาร์ ซี อาร์ วิล สัน เป็นเจ้ากรมทดน้ำ รวมทั้งจัดสร้างโครงการชลประทาน ป่าสักใต้ โครงการสร้างเขื่อนทดน้ำขนาดใหญ่ คือ เขื่อนพระราม 6 ขึ้น ที่ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกได้ประมาณ 680,000ไร่ ซึ่งเป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่แห่งแรกในประเทศไทย

เขื่อนพระรามหก ก่อสร้างด้วยหลักวิชาการ ที่ถูกต้องและทันสมัยตามหลักเทคโนโลยี การพัฒนาแหล่งน้ำสมัยใหม่อย่างแท้จริง และนับจากนั้นเป็นต้นมา ได้เริ่มก่อสร้างโครงการชลประทานกระจายไปทั่วทุกภาคของประเทศ ทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการจัดการหาน้ำเพื่อการเกษตร และเพื่อการอุปโภค บริโภค งานก่อสร้างโครงการชลประทานได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง เพื่อรองรับการขยายตัวทางการผลิต และความต้องการบริโภคภายในประเทศ

จนในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำริว่า หน้าที่ของกรมทดน้ำ มิได้ปฏิบัติงานอยู่เฉพาะแต่การทดน้ำเพียงอย่างเดียว งานที่กรมทดน้ำปฏิบัติอยู่จริงในขณะนั้นมีทั้งการขุดคลอง การทดน้ำ รวมทั้งการส่ง น้ำตามคลองต่าง ๆ อีกทั้งการสูบน้ำเพื่อช่วยเหลือการเพาะปลูก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อจาก กรมทดน้ำ เป็น กรมชลประทาน เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2476 โดยให้มีหน้าที่รับผิดชอบงานการขุดคลอง การทดน้ำ การส่งน้ำ และการสูบน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกอย่างทั่วถึง

ในสมัยรัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงสนพระราชหฤทัยในการศึกษาและพระ ราชทานแนวพระราชดำริอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการพัฒนาแหล่งน้ำมาตลอด เช่น โครงการอ่างเก็บน้ำเขาเต่า ที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อันเป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ อันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งแรก ที่กรมชลประทานก่อสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2506 ซึ่งในรัชกาลของพระองค์ได้ทรงมีพระราชดำริให้กรมชลประทานดำเนินงาน พัฒนาแหล่งน้ำทั่วประเทศมาแล้วประมาณ 2,000 โครงการ

แผนยุทธศาสตร์กรมชลประทาน พ.ศ. 2560 – 2564

วิสัยทัศน์

กรมชลประทานเป็น องค์กรอัจฉริยะ ที่มุ่งสร้างความมั่นคงด้านน้ำ (Water Security) เพื่อเพิ่มคุณค่าการบริการ ภายในปี 2579

พันธกิจ

1. พัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานตามศักยภาพของกลุ่มน้ำให้เกิดความสมดุล
2. บริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการให้เพียงพอ ทัวถึง และเป็นธรรม
3. ดำเนินการป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำตามภารกิจอย่างเหมาะสม
4. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาแหล่งน้ำ และการบริหารจัดการน้ำ

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. การพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานตามศักยภาพลักษณะลุ่มน้ำ (Basin-based Approach)
2. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ ตามวัตถุประสงค์การใช้น้ำ
3. การป้องกันความเสียหายและสนับสนุนการบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำ
4. การเสริมอำนาจประชาชนในระดับพื้นที่ (Empowering) การสร้างเครือข่าย และการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วนในงานบริหารจัดการน้ำชลประทาน (Networking Collaboration Participation)
5. การปรับเปลี่ยนสู่องค์กรอัจฉริยะ (Turnaround to Intelligent Organization)

ค่านิยมองค์กร

- WATER for all** Work Smart เก่งงาน เก่งคิด
- Accountability** รับผิดชอบงาน
- Teamwork & Networking** ร่วมมือร่วมประสาน
- Expertise** เชี่ยวชาญงานที่ทำ
- Responsiveness** นำประโยชน์สู่ประชาชน

แผนที่ยุทธศาสตร์

แผนที่ยุทธศาสตร์ แบ่งออกเป็น 4 มิติ 10 เป้าประสงค์ ดังนี้

1. มิติประสิทธิผลตามพันธกิจ มี 5 เป้าประสงค์
2. มิติคุณภาพการให้บริการ มี 3 เป้าประสงค์
3. มิติประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ มี 3 เป้าประสงค์
4. มิติการพัฒนางองค์กร มี 4 เป้าประสงค์ (ระดับปฏิบัติการ) (เป้าประสงค์ที่ 2 คาบเกี่ยว มิติที่ 1 และ มิติที่ 2)

ประเด็นยุทธศาสตร์กรมชลประทาน พ.ศ. 2560 – 2564

ประกอบด้วย 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ โดย ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 – 3 เป็นการปรับปรุง ประเด็นยุทธศาสตร์เดิม ให้มีความหมายครอบคลุมการทำงานที่ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป และในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 – 5 เป็นประเด็น ยุทธศาสตร์ใหม่ โดย ที่มา เหตุผล และความจำเป็นในการนำเสนอประเด็นยุทธศาสตร์ใหม่ มีดังนี้

1.การพัฒนาโครงการแบบลุ่มน้ำ - การพัฒนาแหล่งน้ำมีลักษณะทำงานแบบรายโครงการ ทำให้มีจำนวนโครงการต่างๆ มากมาย ยังไม่เกิดการบูรณาการในระดับพื้นที่ (Area-based) และ ตามลุ่มน้ำ (Basin-based) แบบชัดเจน หรือไม่มีการดำเนินการแบบเบ็ดเสร็จ

2-3.การบริหารจัดการน้ำด้วยงานวิจัย และนวัตกรรม / การพัฒนางค์กรและระบบงาน - สภาพแวดล้อมของโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปริมาณประชากรมีเพิ่มขึ้น ส่งผลโดยตรงต่อปริมาณ การใช้น้ำที่เพิ่มขึ้น การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วยบริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการใช้ (โดยกักเก็บ สูงขึ้น) จึงมีความสำคัญอย่างมาก - จากปัญหาด้านบุคลากรที่สะสมมาเป็นระยะเวลานาน อัตรากำลังลดลงอย่างต่อเนื่อง เกิดความไม่ สมดุลกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น และบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานลดลงจากการเกษียณอายุราชการ (บุคลากรยุค Baby boom) การใช้เทคโนโลยี (Internet of thing : IoT) มาช่วยแก้ปัญหาด้านบุคลากรได้ - การพัฒนาโปรแกรมการพยากรณ์ที่ดี โดยการนำข้อมูลที่มีอยู่ของกรมฯ มาจัดทำในรูปแบบของ RID Model จะช่วยบริหารจัดการข้อมูลให้ดีขึ้น ทำให้รู้ก่อน พยากรณ์ได้ ควบคุมได้ ภัยก็จะเกิดลดลง

4.การสร้าง Networking - การเพิ่มระดับการมีส่วนร่วม และยกระดับ JMC - ปัจจุบัน ข้อจำกัดในการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ทำให้การสร้างเขื่อนยากขึ้น จากการต่อต้านของ ประชาชนผู้

แนวข้อสอบ วิเคราะห์นโยบายและแผน

1. ในแนวคิดการศึกษานโยบายศาสตร์ในแนววิเคราะห์นโยบายนิยมใช้ในนักวิชาการกลุ่มใด

- (1) นักรัฐศาสตร์ (2) นักสังคมวิทยา
(3) นักรัฐประศาสนศาสตร์ (4) นักวิทยาศาสตร์
(5) นักเศรษฐศาสตร์

ตอบ 3 แนวการศึกษาวิเคราะห์นโยบาย ถือเป็นแนวทางที่นักรัฐประศาสนศาสตร์นิยมใช้กันมาก มีจุดเด่นอยู่ที่การศึกษา ซึ่งเน้นการวิเคราะห์โดยทั่วไป (ในภาพรวม) มิใช่เป็นการศึกษารายกรณี และมีเทคนิควิธีการศึกษาที่ใช้หลักการของวิชาการหลายสาขามาศึกษาวิเคราะห์ ซึ่งการศึกษาตามแนวนี้ได้มีจุดเริ่มต้นระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ริเริ่ม

2. การระบุปัญหาของนโยบายต้องระบุปัญหาให้ 2 ลักษณะ คืออะไร

- (1) สาเหตุของปัญหาและผลของปัญหา (2) สาเหตุของปัญหาและอาการของปัญหา
(3) สภาพของปัญหาและอาการของปัญหา (4) อาการของปัญหาและผลของปัญหา
(5) สาเหตุของปัญหาและสภาพของปัญหา

ตอบ 2 การระบุประเด็นของปัญหาได้ชัดเจน จะต้องกำหนดใน 2 ลักษณะ คือ

1. สาเหตุของปัญหา 2. อาการของปัญหา

3. การกล่าวว่าปัญหาของนโยบายมีความเป็นอัตนัยสูง หมายความว่าอย่างไร

- (1) การรับรู้ปัญหาได้ไม่เท่าเทียมกันในหมู่ประชาชน
(2) ไม่มีวิธีการแก้ไขปัญหาวีธีใดที่จะใช้ได้ในทุกกรณีปัญหา
(3) ปัญหาของนโยบายจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา
(4) ปัญหาของนโยบายจะเปลี่ยนแปลงไปตามบุคคลผู้กำหนดนโยบาย
(5) ปัญหาของนโยบายได้มีตัวตนเป็นเพียงนามธรรมเท่านั้น

ตอบ 1 ความเป็นอัตนัยสูงของปัญหา หมายความว่า ในปัญหาหนึ่งๆ นั้นต่างมีความหมายในตัวเอง ขึ้นอยู่กับผู้รับรู้ว่าจะสามารถรับรู้หรือตระหนักได้ถึงความหมายของ

ปัญหาดังกล่าวนี้หรือไม่ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการรับรู้ปัญหาได้ไม่เท่าเทียมกันในกลุ่มประชาชน

4. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะแนวคิดในการวิเคราะห์

- (1) เพื่อประโยชน์ในทางการเมือง
- (2) ต้องใช้หลายวิธี
- (3) ต้องใช้หลักเหตุผล
- (4) เป็นสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์ประยุกต์
- (5) เพื่อประโยชน์ในทางการเมือง

ตอบ 4 แนวคิดการวิเคราะห์นโยบายมีลักษณะดังนี้

- 1. เป็นสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ประยุกต์
- 2. ใช้วิธีการหลายวิธี
- 3. เป็นการใช้เหตุผล
- 4. มุ่งผลิตและแปรสภาพข่าวสาร
- 5. ข่าวสารที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำไปใช้ประโยชน์ในทางการเมือง

5. ในช่วงการก่อตัวของนโยบายควรนำเทคนิคอะไรมาวิเคราะห์นโยบาย

- (1) การวิจัยประเมินผล
- (2) การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติและเนื้อหา
- (3) การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลประโยชน์
- (4) เทคนิคการงบประมาณแบบฐานศูนย์

ตอบ 2 ในช่วงการก่อตัวของนโยบาย (Policy Formation) เป็นช่วงที่จะต้องมีการพิจารณาถึงปัญหาหรือความต้องการของประชาชน ดังนั้นการวิเคราะห์นโยบายในช่วงนี้จึงควรนำเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติและเนื้อหามาใช้ ทั้งนี้เพื่อนำผลจากการวิเคราะห์นั้นมากำหนดเป็นแนวทางของนโยบายเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความเป็นจริงต่อไป

6. ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติปัจจัยอะไรที่ไม่สามารถจะควบคุมได้

- (1) วัตถุประสงค์ของนโยบาย
- (2) การทำงานเป็นทีม
- (3) งบประมาณ
- (4) ความเห็นที่ขัดแย้งกันของบุคคล
- (5) โครงสร้างขององค์กร

ตอบ 4 ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นจะมีปัจจัยมากมาย ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่นโยบายไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะกระทบกระเทือนต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ เช่น สภาพทางธรรมชาติ ความเห็นที่ขัดแย้งกันของบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ

7. Walter Williams กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึงการเตรียมวิธีการดำเนินการกับอะไร

- (1) การวิเคราะห์นโยบาย (2) เลือกแนวทางดำเนินการ (3) ดำเนินการให้สำเร็จ (4) ประเมินผลแนวทางการดำเนินการ (5) คัดเลือกนโยบาย

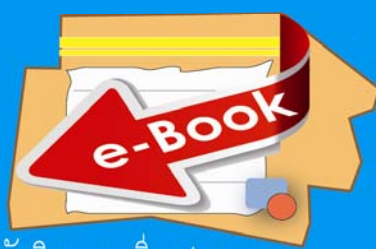
ตอบ 3 Walter Williams กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Implementation) มีความหมาย 2 ประการ คือ 1. การจัดหาหรือการเตรียมวิธีการทั้งหมดทั้งปวงที่จะทำให้การดำเนินการสำเร็จลุล่วงให้พร้อม 2. การดำเนินการให้สำเร็จลุล่วง

8. ข้อใดกล่าวผิดเกี่ยวกับความจำเป็นในการประเมินนโยบาย

- (1) เพื่อสร้างความยอมรับด้านมาตรฐานของการดำเนินงาน
 (2) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของนโยบาย
 (3) เพื่อเรียนรู้ถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อชุมชนและสังคมส่วนรวม
 (4) เพื่อประหยัดงบประมาณที่ใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 (5) เพื่อการตัดสินใจโดยเฉพาะการตัดสินใจในเชิงนโยบายว่าควรทำต่อหรือไม่

ตอบ 4 ความจำเป็นในการประเมินนโยบาย มีดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และสัมฤทธิ์ผลของการใช้จ่ายเงินตามนโยบาย
 2. เพื่อสร้างความยอมรับในด้านมาตรฐานของการดำเนินงานตามนโยบาย 3. เพื่อการตัดสินใจในเชิงนโยบายว่าจะทำต่อหรือไม่
 4. เพื่อเรียนรู้ถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่มีได้คาดคิดเอาไว้
 5. เพื่อเป็นการพัฒนาตัวนโยบายได้ดีขึ้น

นักวิชาการเตรียมสอบราชการ

นักวิชาการเตรียมสอบราชการ